

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Інститут журналістики

Кафедра електронних видань і медіадизайну

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи

«___» _____ 20__ року

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Основи технічної естетики та дизайну видання**

(повна назва навчальної дисципліни)

для студентів

напрямок підготовки _____ 6.030303 «Видавнича справа та редагування» _____

спеціальність _____ Видавнича справа та редагування _____

спеціалізація _____ — _____

КИЇВ – 2014

Розробник: і звання)

Шевченко Вікторія Едуардівна
д. н. соц. ком., доцент кафедри електронних видань і медіадизайну

Обговорено та рекомендовано до видання Науково-методичною радою Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Протокол від «___» _____ 20__ року №___

Голова науково-методичної ради _____

(Шевченко В. Е.)

«___» _____ 20__ року

© Шевченко В. Е., 2014.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Основи технічної естетики та дизайну видання” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки 6.030303 «Видавнича справа та редагування», спеціальності – Видавнича справа та редагування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є електронне та друковане видання, реклама, видавнича продукція, зокрема їх візуальна складова.

Міждисциплінарні зв'язки:

Важливими для повноцінного розуміння дисципліни є знання з курсів Шрифтознавство, Комп'ютерна графіка, Макетування та верстка, Основи видавничої справи.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Структура та композиція друкованої та електронної продукції.
2. Фірмовий стиль і його носії

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни — навчити студентів створювати зовнішню форму інформаційних продуктів, яка б найповніше відповідала змістовому наповненню, була привабливою й комфортною у використанні.

Завдання навчальної дисципліни: узагальнити попередні знання з культури видання, шрифтознавства, комунікаційних технологій, комп'ютерної графіки, макетування та верстки, утворюючи єдину систему практично значущих знань і вмінь. Цей цілісний комплекс орієнтований на реальні потреби індустрії графічного дизайну та реклами. Увага при цьому приділяється як освоєнню робочого інструментарію дизайнера (закони композиції, колір, форма, простір, елементи графічного стилю), так і розвитку творчого й концептуального мислення, загальної візуальної культури.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- елементи, що визначають стиль видання;
- види композиції;
- закони, правила, прийоми дизайну та способи їх застосування;
- елементи архітекtonіки видань, їх призначення, місце у структурі та способи застосування;
- етапи формування зовнішньої форми видання;
- візуальні засоби композиції.

вміти:

- створювати ефективні публікації;
- застосовувати закони, правила, прийоми дизайну;
- працювати з модульною сіткою;
- інтерпретувати інформацію відповідно до поставленого завдання;
- аналізувати текстовий і графічний матеріал, визначати параметри його зовнішньої форми, що відповідають типу видання;
- виділяти елементи архітекtonіки друкованих видань;
- встановлювати взаємозв'язки елементів на сторінці, розвороті, титулі;
- створювати композиційно-графічну модель книги, газети, журналу, сайту.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 288 годин/ 8 кредити ECTS. Зокрема: лекції – 34 год., семінарські заняття – 68 год., самостійна робота – 186 год.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

Засоби діагностики успішності навчання

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів визначаються за 100-бальною шкалою. Умовою успішності вивчення дисципліни є портфоліо. Вона складається з 2-х модулів, за які студент може набрати максимально 60 балів і мінімально – 38 балів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Структура та композиція друкованої та електронної продукції

Тема 1. Теорія візуальної культури. Архітектоніка друкованого та електронного видання (12 год.)

Граматики, лексики, фонетики архітектоніки. Вибір елементів архітектоніки та їхніх параметрів. Формування комплексів елементів. Взаємодія зображальних і текстових матеріалів.

Тема 2. Закони дизайн-композиції (14 год.)

Композиційна будова повідомлення. Універсальні закони сприйняття композиції: цілісності, типізації, контрастів, підпорядкованості ідейному задуму. Відображення фізичних законів у композиції

Тема 3. Художні засоби дизайну (14 год.)

Види симетрії. Рівновага. Формальна та неформальна рівновага. Динаміка та статика. Рух, переміщення, прямування. Рівновага несиметричної композиції. Переміщення. Центральний елемент композиції.

Тема 4. Елементи дизайну (14 год.)

Елементи композиції: лінія, тон і пляма, форма і силует. Схема композиції: трикутник, квадрат, овал. Горизонталь, вертикаль, діагональ (*правила кадру*). Види композиції.

Тема 5. Прийоми композиції (14 год.)

Урівноваженість та ритм. Співвідносність, пропорційність, масштабність, перспектива. Тотожність, контраст, нюанс. Послідовність, просторовість, доречність, простота, чіткість, увага до деталей. Індивідуальність, єдність стилю та цілісність. Акцентування. Контраст, нюанс.

ЗМІСТОВИЙ Модуль 2. Фірмовий стиль і його носії

Тема 6. Правила дизайну (15 год)

Групування: всі елементи, які співвідносяться один з одним, мають розташовуватися поряд і сприйматися єдиним цілим. Вирівнювання: всі елементи мають бути зорозв'язані один з одним, організовані відповідно значенню. Повторення: однакові за змістом елементи повинні бути оформлені однаково з першої до останньої сторінки видання (колір, контур, гарнітура, розмір, декоративні елементи). Контраст: елементи сторінки, якщо вони не зв'язані між собою, мають оформлятися по-різному (гарнітура, колір, розмір, товщина, контур, проміжки). Однакове оформлення означає зв'язок між елементами, протилежне оформлення стає різким контрастом – це найвагоміший спосіб привернення уваги. Гештальтпсихологія.

Тема 7. Елементи фірмового стилю (15 год.)

Постійні елементи видання. Формування фірмового стилю. Логотип як відображення задуму і зв'язок з читачем. Формати. Шрифти. Зображення. Декоративні елементи. Колонтитули і допоміжний апарат. Архітектоніка першої сторінки та заголовної частини газети. Титульні елементи книжкового видання. Обкладинка журналу. Домашня сторінка веб-ресурсу.

Елементи і комплекси газети: архітектоніка першої сторінки та заголовної частини, акцент номера, рубрикаційне членування, колонтитули, зображальний матеріал, декоративні елементи як прояв індивідуальності, шрифтова політика відповідно до змісту. Архітектонічні особливості журнального видання: прояв індивідуальності журналу в оформленні обкладинки, довідково-допоміжний апарат, роль зображального матеріалу і його взаємодія із текстовим, застосування кольору. Мова книжкової архітектури: композиція зовнішнього та внутрішнього оформлення, декоративні елементи, варіативність композиційного розташування елементів титуту, початкових та кінцевих сторінок, система рубрикації і її відображення у змісті.

Тема 8. Дизайн шрифтів. Зображення та декоративні елементи (15 год.)

Вплив фото на мистецтво графічного дизайну. Технічні і практичні завдання дизайнера. Символи як спосіб кодування інформації. Застосування орнаменту в оформленні. Шрифтове оформлення видавничої продукції. Взаємодія текстових блоків. Художні ефекти оформлення

тексту. Шрифтова політика періодичного видання відповідно до змісту: основний, додатковий текст, шрифтове оформлення врізів. Кількість шрифтових гарнітур і стиль.

Тема 9. Організація роботи графічного дизайнера. Розробка проекту видавничої продукції (16 год.)

Теорія дизайну. Завдання дизайнера. Відмінності дизайну і оформлення. Організація колективної праці. Концепція і проект друкованої продукції. Етапи розробки дизайну електронних видань, сайту. Співпраця із замовником. Послідовність роботи над видавничою продукцією. Співпраця з автором, замовником, художником, типографом, фотографом. Функціональні обов'язки фахівців, які займаються зовнішньою формою видання. Розробка концепції періодичного, неперіодичного, електронного видання та етапи її створення. Концептуальні особливості електронного видання. Зовнішня та внутрішня структура видання: класифікація публікацій, жанрова характеристика, адресність, мовностилістична характеристика. Методи редакційної роботи: тематично-галузеве планування, комплексний підхід, програмно-цільовий метод, метод імпровізації, перспективне програмування та планування розвитку видання в цілому.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Боумен У. Графическое представление информации – М, 1971. – 227 с.
2. Буковецкая О. А. Дизайн текста: Шрифт, эффекты, цвет. — 2-е изд., испр. — М. : ДМК, 2000. — 304 с.
3. Кнабе Г. А. Энциклопедия дизайнера печатной продукции. Профессиональная работа. — М. : Издательский дом Вильямс, 2006. — 736 с. : илл.
4. Михайлов С. М. История дизайна. Учеб. для вузов. — 2-е изд. исправл. и дополн. Москва: «Союз Дизайнеров России», 2002. — Том 1: 270 с, илл.
5. Робин Уильямс Недизайнерская книга о дизайне. — Спб. : ИДВесь, 2002. — 128 с.
6. Хёрлберт А. Сетка: Модульная система конструирования и производства газет, журналов и книг / Пер. с англ. И. А. Ковалевой, И. М. Паперна. — М. : Книга, 1984. — 108 с.
7. Шевченко В. Е. Виразність та естетичність контенту журналу // Наукові записки Інституту журналістики: науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. – К., 2014. – Лип. – верес. – Т. 56. – 406 с. С. 329-333.
8. Шевченко В. Е. Композиція та архітектоніка друкованого видання // Вісник Київського національного університету. Серія: журналістика: Вип. 8. — К. : РВЦ «Київський університет», 2000. — С. 70–75.
9. Шевченко В. Е. Основи дизайн-композиції рекламної продукції: текст лекції / В. Шевченко. — К.: Інститут журналістики, 2010. — 48 с.
10. Шевченко В. Е. Основи технічної естетики та дизайну // Новітні медіа та комунікаційні технології : комплекс навчальних програм для спеціальностей «Журналістика», «Видавнича справа та редагування», «Реклама та зв'язки з громадськістю» / За заг. ред. В. Е. Шевченко. — К.: Паливода А. В., 2012. — С. 55-78.
11. Шевченко В. Е. Основні поняття, що визначають зовнішню форму друкованого видання: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. — К. : Інститут журналістики, 2004. — 28 с.
12. Шевченко В. Е. Основні принципи конструювання макету видання // Сучасна інформаційна політика / За ред. проф. А. Москаленка. — К. : Центр вільної преси, 1999. — С. 105–108.
13. Шевченко В. Е. Особливості режисури періодичних та неперіодичних друкованих видань: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. — К.: Інститут журналістики, 2003. — 28 с.
14. Шевченко В. Е. Принципи дизайну реклами: текст лекції / В. Шевченко. — К. : Інститут журналістики, 2011. — 52 с.
15. Шевченко В. Е. Форми візуалізації в сучасному журналі : монографія / Вікторія Шевченко. — К.: Видавець Паливода А. В., 2013. — 340 с.

Додаткова:

16. Адамов Е. Б. Ритмическая структура книги. — М. : Книга, 1974. — 96 с.
17. Валуенко Б. В. Архітектура книги. — К. : Мистецтво, 1976. — 212 с.
18. Георгиев Д. Режиссура газеты / Пер. с болг. Э. М. Дурьгиной. — М. : Мысль, 1979. — 260 с.
19. Капр А. Эстетика искусства шрифта. Тезисы и маргиналии со 152 иллюстрациями / Пер. с нем. В. П. Милютин. — М. : Книга, 1979. — 123 с.
20. Шевченко В. Е. Білий простір як елемент дизайну сучасної газети // Вісник: Збірник наукових статей Київського міжнародного університету. Журналістика. Медіалінгвістика. Кінотелемистецтво. — Вип. 1. — К. : КиМУ, 2002. — С. 85–96.
21. Шевченко В. Е. Видавнича марка (логотип) як показник стилю друкованого видання: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. — К. : Інститут журналістики, 2003. — 32 с.
22. Шевченко В. Е. Графічна організація друкованого тексту та його художня інтерпретація засобами складання // Наукові записки Інституту журналістики. — Т. 2. — К., 2001. — С. 53–69.
23. Шевченко В. Е. Елементи оформлення сучасного газетного видання // Наукові записки Інституту журналістики. — К., 2000. — Т. 1. — С. 88–95.
24. Шевченко В. Е. Етапи створення художнього обличчя видання // Журналістика-2003. Матэрыялы 5-й Мызнароднай навукова-практычнай канферэнцыі. Вып. 5. Рэдкал. : В. П. Вараб'ёу і інш. — Мінск, 2003. — С. 298–300.
25. Шевченко В. Е. Особливості режисури періодичних та неперіодичних друкованих видань: Текст лекції для студентів Інституту журналістики. — К. : Інститут журналістики, 2003. — 28 с.
26. Шевченко В. Е. Оформлення сучасного газетного видання / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Інститут журналістики / За ред. В. В. Різуна. — К. : Поліграф. д-ця Інституту історії України НАН України, 2003. — 344 с. : рис., табл.
27. Яцюк О. Г., Романычева Э. Т. Компьютерные технологии в дизайне. Эффективная реклама. — СПб. : БХВ-Петербург, 2001. — 432 с., ил.